

# Budapesti deklaratsioon uue Euroopa konkurentsivõime kokkuleppe kohta

Seoses Hispaanias laastavat mõju avaldanud äärmuslike ilmastikunähtustega avaldame sügavat kaastunnet ning väljendame solidaarsust Hispaania rahvaga, eelkõige ohvrite perekondade ja sõpradega.

\*

\* \*

Meie, Euroopa Liidu juhid, oleme uute geopoliitiliste olude ning majanduslike ja demograafiliste probleemidega silmitsi seistes kindlalt otsustanud tagada meie ühise majandusliku jõukuse, suurendada meie konkurentsivõimet, muuta ELi maailma esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks ning tagada ELi suveräänsuse, julgeoleku, vastupanuvõime ja üleilmse mõjuvõimu. Versailles's alanud ning Granadas, Brüsselis ja strateegilises tegevuskavas jätkunud töö alusel muudame liidu konkurentsivõimelisemaks, tootlikumaks, uuenduslikumaks ja kestlikumaks, tuginedes majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele ning tagades lähenemise ja võrdsed tingimused nii liidus kui ka üleilmsetl.

Tervitame Enrico Letta aruannet „Much More Than A Market“ („Palju enam kui turg“) ja Mario Draghi aruannet „The future of European competitiveness“ („Euroopa konkurentsivõime tulevik“), milles tehakse kindlaks kriitilise tähtsusega väljakutsed ja esitatakse tulevikku suunatud soovitusi. Need moodustavad tugeva aluse, mille pinnalt kavatseme oma tööd ambitsioonikalt edendada. Me võtame neis löödud häirekella kuulda. On hädavajalik, et kaotaksime kiiresti innovatsiooni ja tootlikkuse lõhed nii võrreldes oma üleilmsete konkurentidega kui ka ELis. Me töötame ühiselt ja solidaarselt, et tuua kasu kõigile ELi kodanikele, ettevõtetele ja liikmesriikidele.

Meie konkurentsivõime suurendamiseks tuleb rakendada kõiki vahendeid ja poliitikameetmeid terviklikul ja ühtsel viisil nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. Tavapäraselt jätkamine ei ole enam valikuvariant. Täna rõhutame tungivat vajadust võtta otsustavaid meetmeid nendele väljakutsetele vastamiseks ja kutsume üles tegema meelegi kindlalt ja ühiselt jõupingutusi seoses järgmiste konkurentsivõimet edendavate teguritega, tuginedes Euroopa Ülemkogu 2024. aasta aprilli järeldustele.

1. Suurem pingutamine selle nimel, et tagada täielikult toimiv ühtne turg ning vallandada selle kui innovatsiooni, investeeringute, lähenemise, majanduskasvu, ühendatuse ja majandusliku vastupanuvõime ühe peamise tõukejõu täielik potentsiaal. Selleks kutsume komisjoni üles esitama 2025. aasta juuniks uue ja tervikliku horisontaalse strateegia ühtse turu süvendamiseks, sealhulgas tegevuskava koos selgete tähtaegade ja vahe-eesmärkidega.

2. Otsustavate sammude astumine 2026. aastaks hoiuste ja investeeringute liidu loomiseks ja kiirete edusammude tegemine kapitaliturgude liiduni jõudmiseks. Sellega luuakse tõeliselt integreeritud Euroopa kapitaliturud, mis on kättesaadavad kõigile kodanikele ja ettevõtjatele, eelkõige VKEdele ja idufirmadele. See peaks võimaldama meie uuenduslikel ettevõtetel kasvada. Lisaks aitaksid suuremad omakapitaliinvesteeringud tagada ELi konkurentsivõime elutähtsate tehnoloogiate valdkonnas. Ühtlasi on vaja teha täiendavaid edusamme pangandusliidu väljakujundamiseks.

3. Tööstuse uuendamise ja süsinikuheite vähendamise tagamine ning ELi tööstuslikuks ja tehnoloogiliseks suurjõuks jäämise võimaldamine. Selleks töötame välja Euroopa tööstuspoliitika, millega tagada tuleviku seisukohast võtmetähtsate tehnoloogiate kasv, pöörates samal ajal erilist tähelepanu üleminekujärgus olevatele traditsioonilistele tööstusharudele. Kutsume komisjoni üles esitama prioriteedina tervikliku tööstusstrateegia konkurentsivõimelise tööstuse ja kvaliteetsete töökohtade jaoks.

4. Lihtsustamisrevolutsiooni käivitamine, millega tagatakse ettevõtjatele selge, lihtne ja arukas õigusraamistik ning vähendatakse oluliselt haldus-, regulatiiv- ja aruandluskoormust, eelkõige VKEde jaoks. Peame minema üle usaldusel põhinevale soodsa keskkonna tagamise mõtteviisile, mis võimaldab ettevõtetel areneda ilma liigse reguleerimiseta. Peamised eesmärgid, mille komisjon peab viivitamata ellu viima, hõlmavad aruandlusnõuete vähemalt 25% võrra vähendamiseks konkreetsete ettepanekute esitamist 2025. aasta esimesel poolel ning oma ettepanekutesse liigse bürokraatia avaldatava ja konkurentsivõimele avalduva mõju kohta hinnangute lisamist.

5. Meie kaitsevalmiduse ja -võime suurendamine, eelkõige tugevdades vastavalt meie kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi[1]. Sellega seoses esitavad kõrge esindaja ja komisjon viivitamata avaliku ja erasektori poolseks rahastamiseks välja töötatud võimalused. Samuti kasutame ära kosmosetööstuse potentsiaali.
6. Euroopa toomine üleilmsel tasandil teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas esirinda, eelkõige murranguliste tehnoloogiate puhul, ning 2030. aastaks teadus- ja arendustegevuse SKPst 3% mahus rahastamise eesmärgi saavutamine. Oleme valmis töötama Enrico Letta ettepanekuga kehtestada nn viies vabadus, et edendada ühtsel turul teadusuuringuid, innovatsiooni ja haridust.
7. Püüdlemine kaheosalise eesmärgi poole, milleks on strateegilise energiasõltumatuse saavutamine ja kliimaneutraalsuseni jõudmine 2050. aastaks. Selleks loome tõelise energialiidu, mida iseloomustavad esmajoones täielikult integreeritud ja omavahel ühendatud energiaturud ning mis saavutatakse, vähendades meie energiaallikate süsinikuheidet ning pakkudes taskukohast ja puhast energiat kõigile meie kodanikele ja ettevõtetele. Euroopa kõrgetest ja kõikumatest elektrihindadest tingitud olukorra lahendamiseks ja nende põhjuste kõrvaldamiseks võetakse kiireloomulisi meetmeid.
8. Ringluspõhise ja ressursitõhusa majanduse ülesehitamine ning teiseste materjalide integreeritud turu väljaarendamine, eelkõige kriitilise toorme jaoks. Selleks kutsume komisjoni üles esitama oma ringmajanduse õigusakti.
9. ELi tehnoloogilise suutlikkuse tugevdamine, digipöörde kiirendamine kõigis tööstusharudes, andmepõhise majanduse pakutavate võimaluste ärakasutamine, mille juures on tagatud eraelu puutumatuse ja turvalisuse, ning uuenduslike tehnoloogiate arendamise soodustamine. Kutsume komisjoni üles esitama sellekohased ettepanekud 2025. aasta juuniks.
10. Euroopa talentide rakendamine ja oskustesse investeerimine kvaliteetsete töökohtade edendamiseks kogu liidus. Võtame eesmärgiks tugevdada sotsiaaldialoogi, seista võrdsete võimaluste eest ja vähendada ebavõrdsust kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga.
11. Ambitsioonika, töökindla, avatud ja kestliku kaubanduspoliitika elluviimine, mille keskmes on WTO ning millega kaitstakse ja edendatakse ELi huve, majanduse mitmekesistamist ja vastupanuvõimet. Suurendame oma majandusjulgeolekut, säilitades samal ajal avatud majanduse ja luues rahvusvahelisi partnerlusi.
12. Konkurentsivõimelise, kestliku ja vastupidava põllumajandussektori väljakujundamine, põllumajandustootjatele stabiilse ja prognoositava raamistiku tagamine, nende positsiooni tugevdamine toiduainete tarneahelas ning ausa konkurentsi tagamine nii üleilmselt kui ka siseturul.

#### *Tulevikukindel rahastamine*

Meie konkurentsivõimega seotud väljakutsete lahendamine nõuab märkimisväärsed investeeringuid, millesse oleksid kaasatud nii avaliku kui ka erasektori rahalised vahendid. Kavatseme kindlalt oma eesmärkide saavutamiseks uurida ja kasutada kõiki instrumente ja mehhanisme: mitmeaastast finantsraamistikku kui olulist vahendit meie strateegiliste prioriteetide elluviimiseks; kapitaliturgude liitu, et mobiliseerida erasektori rahalisi vahendeid; ning Euroopa Investeeringuspanga suuremat kaasamist. Kaalume uute instrumentide väljatöötamist. Jätkame tööd uute omavahendite kasutuselevõtmiseks.

Vajadus ühtse reageerimise järele ei ole kunagi varem olnud nii suur kui praegu. Kutsume kõiki ELi institutsioone, liikmesriike ja sidusrühmi üles seda uut Euroopa konkurentsivõime kokkulepet kiiresti rakendama ja ellu viima. Me jätkame täiendavate strateegiliste suuniste andmist ja tehtud edusammude korrapärasest läbivaatamisest eelseisval aastal.

---

[1] See ei mõjuta teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.